

кладного бакалавриата, програма которого передбачає активне участь в учебному процесі підприємств-партнерів, вивчені особливості практико-орієнтованих технологій навчання, перехід к которым формує конкретні вимоги к кадрам різного профіля, а також розкриті досвід реалізації практико-орієнтованого навчання в Київському університеті імені Бориса Грінченка, в частині відзначені досягнення студентів кафедри реклами і зв'язей з громадськістю завдяки організації учебного процесу в відповідності з принципами практико-орієнтованого освіти.

Ключевые слова: бакалавр реклами і зв'язей з громадськістю; вище навчальне заклад; практико-орієнтоване навчання; прикладний бакалавриат.

H. Horbenko. PRACTICE-ORIENTED LEARNING OF BACHELORS OF ADVERTISING AND PUBLIC RELATIONS

The tendency of practice-oriented learning as a modern method of improving of the Ukrainian education and the problem of elaboration of mechanism of interaction between institution of higher education and potential employer, realization of which is possible due to implementation of practice-oriented learning, are considered in the article. The principles of practice-oriented learning, which require active methods of forming of student competences based on interaction, but not only passive learning of material, development of competences, which correspond to modern business practice, are researched. In particular, meaning of the notion practice-oriented learning is defined, its necessity of introduction in the training of bachelors of advertising and public relations is explained, its scientific and methodological disadvantages are emphasized, essence and importance of applied bachelor's programme, which includes active participation in education of partner companies, are presented, peculiarities of practice-oriented learning technologies are revealed. Also experience of realization of practice-oriented learning in Borys Grinchenko Kyiv University is described. Achievements of students of the Chair of Advertising and Public Relations, which were based on principles of practice-oriented education, are reviewed.

Keywords: bachelor of advertising and public relations; institution of higher education; practice-oriented learning; applied bachelor's programme.

Рецензенти

С. О. Сисоєва – д. п. н., проф., чл.-кор. НАПН України
Л. Д. Березівська – д. п. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 17.11.15

Прийнято до друку 26.11.15

УДК 378.14:371.13

О. Б. Проценко

ORCID ID 0000-0001-5046-854

ЗАСТОСУВАННЯ АКМЕОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГА У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Автором визначається акмеологічний тренінг як умова ефективного саморозвитку особистості майбутнього викладача вищої школи. У статті виділяються функції акмеологічного тренінга (виховна, комунікативна, навчальна, розвивальна, стимулювальна); принципи його проведення (організаційні, створення тренінгової середовища, поведінки учасників); суттєві ознаки тренінга (навмисна зміна особистості, динамічний характер розвитку особистісно-професійних якостей); вимоги до організації та проведення акмеологічного тренінга.

Ключові слова: саморозвиток, акмеологічний тренінг, викладач вищої школи.

Вступ. В умовах оновлення системи вищої освіти України викладач вищого навчального закладу має спрямовувати свої зусилля на неперервне підвищення рівня професіоналізму через самовдосконалення, саморозвиток, самовиховання, самотворення тощо. У цьому контексті актуальним є підготовка майбутніх викладачів до реалізації процесів самості у ході навчання у вищому навчальному закладі засобами акмеологічного тренінгу.

Варто зазначити, що актуальні аспекти проблеми обґрунтування та реалізації акмеологічного підходу, розробки акмеологічної концепції розвитку професіонала, створення і використання акмеологічних технологій досліджували такі науковці, як А. Бодальов, В. Вакуленко, О. Варфоломеева, А. Деркач, В. Зазикін, С. Маркаров, В. Огнев'юк, С. Пальчевський, О. Селезньова, С. Сисоєва тощо. Питання саморозвитку

особистості і педагога зокрема, висвітлюють такі вчені як Н. Бойцова, О. Дубасенюк, Л. Мітіна, Л. Рибалко тощо. Однак, застосування.

Мета статті полягає в обґрунтуванні застосування акмеологічних тренінгів у ході професійної підготовки майбутніх викладачів, що сприяє їх саморозвитку.

Саморозвиток як процес самопроекування особистості. Життя і практична діяльність викладача висувають потребу у двох видах саморозвитку, перший – удосконалення своїх знань та вмінь у різноманітних галузях діяльності, безпосередньо не пов'язаними з його педагогічною діяльністю, а також другий вид, що переслідує мету розвитку й удосконалення знань та вмінь, необхідних для його безпосередньої діяльності й підвищення майстерності (Хлебнікова Т.). У різні вікові періоди виникають нові цілі, потреби та форми саморозвитку особистості.

Л. Мітіна розглядає поняття «професійний саморозвиток», який є динамічним та неперервним процесом самопроекування особистості, зростанням, становленням, інтеграцією та реалізацією професійно значущих особистісних рис та здібностей, професійних знань і вмінь; активне якісне перетворення людиною свого внутрішнього світу. До засобів професійного саморозвитку дослідниця відносить самовиховання, самоосвіту, самовдосконалення в поєднанні з практичною професійною діяльністю (Мітіна Л., 2002, с. 230).

Г. Гончар у структурі особистості викладача крім таких характеристик як працьовитість, організаторські здібності, культура поведінки і зовнішній вигляд, здатність передбачення та прогнозування, управлінські якості, комунікативність, мовні вміння та навички, кмітливість, діловитість, суміщення особистих інтересів з інтересами суспільства, соціальну зрілість і активність виділяє прагнення до постійного самовдосконалення (Гончар Г., 2015, с. 54).

У науковій психолого-педагогічній літературі поняття «саморозвиток» іноді ототожнюють з поняттям «самовдосконалення». Зокрема, П. Кондратьєв саморозвиток ставить в один ряд з самовизначенням, самовдосконаленням, самоактуалізацією, самореалізацією, вважаючи, що саморозвиток – це діяльність, яку людина спрямовує на себе, метою якої є тривалі самозміни особистості в напрямку свого «ідеального Я» (Кондратьєв П., 2007, с. 10). Саморозвиток, як і самовдосконалення особистості, відбувається в ситуаціях цілеспрямованої орієнтації на навчальну чи професійну діяльність та в установці на реалізацію мети цієї діяльності. В таких ситуаціях формуються якості суб'єкта, які є відображенням взаємозв'язків особистісних характеристик та зовнішніх соціальних факторів – вимог до фахівця, стимулів особистісного та професійного розвитку особистості, формування рис і якостей, що

найбільш адекватні конкретним формам поведінки і діяльності. Саморозвиток в акмеології визначають як тенденцію до саморозкриття творчого потенціалу людини, як цілеспрямовану самозміну щодо максимального духовно-морального та діяльнісно-практичного самозбагачення, саморозгортання і самоздійснення (Гавалешко О., 2004, с. 24). Отже, саморозвиток є найбільш загальним поняттям, яке виражає цілеспрямований саморух особистості до самоздійснення. Саморозвиток – засаднича категорія, оскільки він властивий людині від народження і триває впродовж життя.

Такий розвиток є постійним якісним перетворенням, що відображається у спілкуванні, поведінці, діяльності суб'єкта. Саморозвиток особистості включає у себе особистісне та професійне самовдосконалення, коли людина на певних етапах свого розвитку починає усвідомлювати необхідність здійснення певних самозмін, переосмислює необхідність досягнення поставлених цілей. Самовдосконалення порівняно із саморозвитком є вищим шаблоном саморуху особистості, оскільки залежить від самої особистості.

Характеристика акмеологічного тренінга. Варто зазначити, що першим кроком до саморозвитку є процес самопізнання, саморозкриття. Мотиви до самопізнання можуть бути різноманітні. По-перше, професійне самопізнання спонукає інтересом до себе, прагненням розібратися в своїх сильних і слабких якостях як майбутнього професіонала, розширити свій кругозір про власну особу. По-друге, необхідність в самопізнанні виникає, коли майбутній викладач знаходить дисбаланс між своєю працею і її результатами, що також стимулює процес пізнання себе. По-третє, самопізнання активізується в результаті критичних зауважень на свою адресу інших. По-четверте, як стимули самопізнання можуть виступати мотиви професійного саморозвитку: самоствердження, самоудосконалення, самоактуалізація. Іншими словами, студент пізнає себе для того, щоб істотно поліпшити свою діяльність, самому особистісно вирости, досягти в своїй праці значимих результатів (Деркач А.).

Якість професійно-педагогічного саморозвитку майбутнього викладача залежить від того, наскільки глибоко він пізнав і розкрив потенційні можливості в процесі оволодіння основами педагогічної діяльності. Майбутній викладач, розкриваючи себе перед аудиторією, надає змогу іншим людям (викладачеві, одногрупникам) поважати його. Завдяки саморозкриттю кожного студента в групі створюються умови для довіри, відданості, піклування, психологічного зростання й самопізнання. Без саморозкриття студентам важко встановити близькі стосунки між собою, створити студентський колектив (Рибалко Л., 2009, с. 317). Цьому сприяє застосування акмеологічних технологій, що визначаються як сукупність засобів,

спрямованих на розкриття внутрішнього потенціалу особистості, розвиток властивостей і якостей, що сприяють досягненню високого рівня особистісно-професійного розвитку і професіоналізму. До таких технологій можна віднести акмеологічний тренінг.

Метою проведення акмеологічних тренінгів є створення умов для саморозкриття майбутнім викладачем власного педагогічного потенціалу, а завданнями – підвищення інтересу до розвитку власних процесів самості, оволодіння знаннями і вміннями розкривати власний резервний потенціал, формування вмінь педагогічної техніки і досвіду педагогічної майстерності, професіоналізму.

Акмеологічні тренінги є різновидом методів активного самонавчання, навчання в цілому. І тому його змістову структуру становлять самовиховання, самонавчання, самопідготовка, ауто-тренування. Відзначимо функції акмеологічних тренінгів, а саме: виховну, комунікативну, навчальну, розвивальну, стимулювальну. Суттєвими ознаками акмеологічних тренінгів є навмисна зміна особистості і динамічний характер розвитку особистісно-професійних якостей. Поняття «навмисна зміна» дає змогу використовувати його до ситуацій, які стосуються розвитку в прийнятому розумінні, наприклад, коли в результаті навмисної зміни трансформуються ставлення особистості до чого-небудь, це, безумовно, є зміною, а не розвитком (Рибалко Л., 2009, с. 318). Отже, зміна можлива без розвитку, а розвиток без зміни – ні, а навмисна зміна, з акмеологічного погляду, включає в себе динаміку розвитку та корекцію.

На думку А. Деркача акмеологічний тренінг сприяє формуванню у майбутніх викладачів вміння планувати власну професійну діяльність, надає фахівцеві впевненості у своїх педагогічних здібностях, формує вміння знаходити правильне рішення у критичних ситуаціях, визначати власний шлях до досконалості (Деркач А., 2007, с. 170).

За твердженням В. Антонова і Ю. Антонової, акмеологічний тренінг – це не тільки відпрацювання зовнішніх прийомів, «технік», професійних навичок, а й тренінг психіки професіонала, його професійно важливих якостей, мотивів, свідомості, мислення тощо (Антонов В.).

Як стверджують фахівці, акмеологічний тренінг забезпечує трансформацію соціально-значущих цілей підготовки компетентних професіоналів в реально діючі цілі та програму тренінгу. Це досягається послідовною реалізацією оперативнотехнологічних функцій: аналізу, планування, організації, контролю і регулювання. Акмеологічний тренінг об'єднує в собі дискусійні та ігрові методи (дидактичні, творчі, рольові, психотерапевтичні ігри), а також тренінги (сенситивний, рефлексивний, відеотренінг). У цілому акмеологічний тренінг спрямований на вдосконалення особистості педагога, його професійних мотивів і цінностей, професійної самосвідомості (Петров К., 2008, с. 174).

Під час проведення акмеологічного тренінга відбувається формування окремих видів професійної педагогічної діяльності або професійного спілкування; формування прийомів оволодіння емоційними станами у професійній діяльності; стимулювання умінь взаємодіяти з іншими людьми в ході праці (тренінг формування команди), а також розвиток професійних здібностей, поповнення професійних умінь тощо.

Підготовка та проведення акмеологічного тренінга являє собою замкнутий циклічний процес, що складається з трьох етапів: програмно-цільового, підготовчого, основного. Результатом проведення акмеологічного тренінга є зростання професіоналізму працівників, перехід їх на новий рівень професіоналізму, підвищення ефективності професійної діяльності та перенесення знань і умінь, отриманих у тренінгу в реальну професійну діяльність.

Важливо, щоб при проведенні акмеологічного тренінга були точно обумовлені його мета та завдання – на вдосконалення яких саме професійних якостей фахівця він спрямований.

Таким чином, основним завданням і особливістю акмеологічного тренінга є освоєння майбутніми викладачами комунікативних, особистісно-організаційних, психокорекційних, розвиваючих і професійних психотехнологій.

Проведення тренінгової роботи має базуватися на певних принципах. Група організаційних принципів включає: принцип комплектування групи тренінгу (з урахуванням віку, статі, професійної приналежності, психічних властивостей особистості учасників), принцип фізичної замкнутості (група працює в постійному складі), принцип просторово-часової організації тренінгу (Гладкова В.).

Група принципів створення тренінгового середовища включає: принцип системної детермінації (у тренінговому середовищі втілюються основні фактори змін психологічних феноменів людини і групи), принцип реалістичності (тренінгове середовище має бути адекватним реальним, відпрацьовувати проблеми учасників тренінгу, професійні ситуації), принцип надмірності (створюється банк можливостей вибору різних варіантів подальшого продовження тренінгу).

Група принципів поведінки учасників: принцип моделювання (різноманітних ситуацій), принцип активності, принцип щирості, принцип «тут і зараз», принцип довіри, принцип дослідницької (творчої) позиції групи, принцип об'єктивізації (усвідомлення) поведінки. Етичні принципи: принцип конфіденційності, принцип ненанесення шкоди, принцип відповідності заявлених цілей тренінгу його змісту (Рибалко Л.).

Акмеологічний тренінг базується на наступних методологічних принципах: суб'єктності, життєдіяльності, потенційного і актуального, моделювання, операційно-технологічному, зворот-

ного зв'язку. Акмеологічний тренінг передбачає психологічний вплив, що базується на інтеграції методів групової роботи з методами індивідуальної роботи. Зміст навчання у ході тренінгів необхідно групувати по нижче зазначеним основним напрямкам.

1. Формування суб'єкта саморозвитку: формування основ процесу мотивації і цілепокладання: відпрацювання цілей саморозвитку (уточнення, пояснення, опис ознак досягнення), конкретизація завдань, смислове обґрунтування мети, планування; актуалізація процесів самоідентифікації; досягнення позитивного самосприйняття.

2. Підвищення аутосенситивності: зниження порогів чутливості (абсолютних і диференціальних) до власних психічних процесів і емоційних станів.

3. Підвищення інструментальної гнучкості: пом'якшення звичайних стереотипних сценаріїв поведінки. Розширення діапазону готових ідей і доступних прийомів – арсеналу активно використовуваних засобів саморозвитку.

4. Навчання засобам управління психічними станами: фіксація станів довільності-мимовільності поведінки, формування навичок довільного управління засобами первинної екстеріоризації сформованої дії та подальшої інтеріоризації у внутрішній план.

5. Посилення загального особистого потенціалу: зміцнення «особистісної» сили, виділення «Я» як центру управління саморозвитком, визначення перспектив подальшого особистісного росту (Гладкова В.).

На підставі аналізу акмеологічних принципів (суб'єкта діяльності, життєдіяльності, моделювання, оптимальності, зворотного зв'язку тощо) і загальних принципів тренінгу (організаційних, створення середовища тренінгу, поведінки учасників, етичних) було виявлено і висунуто вимоги до проведення акмеологічних тренінгів.

1. Акмеологічні тренінги повинні створювати таке середовище, яке сприяло б розвитку позитивної Я-концепції майбутнього викладача.

«Я-концепція» студента характеризується такими емпіричними показниками: висока когнітивна складність і диференційованість «Образу-Я»; професійно-рольова ідентифікація і мотивація («Я-майбутній викладач»); внутрішня цілісність і узгодженість між модальностями «Я-реальне», «Я-ідеальне», «Я-дзеркальне»; відносна стійкість. Студенти з позитивною «Я-концепцією» відрізняються високою самооцінкою педагогічних творчих здібностей, особистісних якостей і наслідків свого творчого саморозвитку; високим рівнем самоповаги, самокритичності. Їм притаманна наявність позитивних мотивів навчально-професійного й особистісного самовдосконалення, здатністю до вольових дій щодо подолання вад власного «Я» (Деркач А., 2007, с. 156).

Зміцнення і формування позитивної «Я-концепції» – це завдання акмеологічного тренінга,

оскільки позитивна «Я-концепція» сприяє розкриттю і реалізації внутрішніх можливостей студента в напрямку його успішної професійної підготовки, творчого саморозвитку.

2. Зміст і методика проведення акмеологічних тренінгів повинні спрямовуватися на вироблення стратегії і тактики саморозкриття внутрішнього потенціалу майбутнім викладачем. Це означає, що майбутній фахівець залучається до активної участі в роботі акмеотренінгів, до складання їх програми, підбору вправ на розвиток самості.

3. Акмеологічні тренінги повинні стимулювати майбутнього викладача до виявлення власного резервного потенціалу. У ході виконання завдань тренера студенти дізнаються нові факти про себе, що можуть носити як позитивний, так і негативний характер. Це дозволяє зробити висновки про доступні шляхи самовдосконалення, саморозвитку особистості студента.

4. В акмеологічних тренінгах необхідно навчати майбутнього викладача моделювати способи саморозкриття.

Процес самопізнання має здійснюватися такими способами: самопізнання рівня компетентності і особистих якостей, яке здійснюється шляхом самостереження, самоаналізу вчинків, поведінки, результатів діяльності; критичний аналіз висловлювань на свою адресу, самоперевірка в різних умовах діяльності; самооцінка, яка виробляється на основі зіставлення наявних знань, умінь, якостей особистості з поставленими вимогами, та яка забезпечує досягнення майбутнім викладачем своїх досягнень і недоліків.

5. Обов'язковою умовою проведення акмеологічних тренінгів є здійснення зворотного зв'язку (Рибалко Л., 2009, с. 318–319). Здійснення зворотного зв'язку в тре нінговій групі сприяє об'єктивації поведінки кожного її учасника, переведенню поведінки учасників від неусвідомлено-імпульсивного рівня до свідомого, свідомленню учасниками власної поведінки і прийняття особистісної відповідальності за власні дії і вчинки, що є необхідним складником особистісно-професійного зростання майбутнього викладача.

Висновки. Таким чином, акмеологічний тренінг визначається як метод самопізнання й саморозкриття особистості. Проведення акмеологічних тренінгів сприяє професійному саморозвитку майбутнього викладача через систему психотехнологій саморозкриття, підвищенню інтересу до розвитку власних процесів самості, оволодінню знаннями і вміннями розкривати власний резервний потенціал, формуванню вмінь педагогічної техніки і досвіду педагогічної майстерності, професіоналізму.

До подальших напрямів дослідження можна віднести обґрунтування моделі професійної підготовки майбутнього викладача вищого навчального закладу на засадах акмеології.

Література

1. **Акмеологія** з основами психології кар'єри : навч. посібник / укл. О. М. Гавалешко, В. В. Пасніченко, Т. А. Кривко. – Чернівці : Рута, 2004. – 84 с.
2. **Антонов В. М.** Методи акмеологічного та кіберакмеологічного дослідження: тестування та діагностика акме-особи [Електронний ресурс] / В. М. Антонов, Ю. В. Антонова–Раф ; Укр. акад. акмеол наук. – Режим доступу : <http://hghltd.yandex.net/yandbtm?fmode=inject&url=http%3A%2F%2F>
3. **Гладкова В. Н.** Акмеологический тренинг как технология профессионального самосовершенствования руководителя высшего учебного заведения [Электронный ресурс] / В. Н. Гладкова. – Режим доступа : www.rusnauka.com/16_NPRT_2013/Pedagogica/
4. **Гончар Г.І.** Особливості та структура професійної діяльності викладача фізичного виховання / Г.І. Гончар // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2015. – №2(46). С. 53–56. – [dx.doi.org/10.15391/sns.v.2015-2.009](https://doi.org/10.15391/sns.v.2015-2.009)
5. **Деркач А. А.** Акмеология в вопросах и ответах : учеб. пособие / А. А. Деркач, Е. В. Селезнева. – М. : Изд-во Моск. психол.-социол. ин-та; Воронеж: НПО «МОДЭК», 2007. – 248 с.
6. **Кондратьев П. В.** Особенности и факторы саморазвития личности учителя на этапах зрелого возраста: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. психол. наук: спец. 19.00.07 «Педагогическая психология» / П. В. Кондратьев. – М., 2007. – 26 с.
7. **Митина Л. М.** Психология развития конкурентоспособной личности / Л.М. Митина. – М. : МПСИ; Воронеж : МОДЭК, 2002. – 400 с.
8. Освітологія: хрестоматія: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 744 с.
9. **Петров К. В.** Акмеологическая концепция развития творческого потенциала учащихся : дис. ... д-ра пед. наук : 19.00.13. / К. В. Петров. – М., 2008. – 283 с.
10. **Сисоєва С. О.** Сфера освіти як об'єкт дослідження / С.О. Сисоєва // Освітологія. – 2012. – №1. – С.22-29.
11. **Рибалко Л. С.** Організація саморозкриття внутрішнього потенціалу майбутнього вчителя заходами акмеологічного тренінгу / Л.С. Рибалко / Педагогічне формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. – 2009. – №2. – С. 317–322.
12. **Хлебнікова Т. М.** Управління процесом саморозвитку особистості вчителя [Електронний ресурс] / Т.М. Хлебнікова. – Режим доступу : <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/379/1/Khlebnik.pdf>

Е. Б. Проценко. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АКМЕОЛОГИЧЕСКОГО ТРЕНИНГА В ПРОЦЕССЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ

Автором определяется акмеологический тренинг как условие эффективного саморазвития личности будущего преподавателя высшей школы. В статье выделяются функции акмеологического тренинга (воспитательная, коммуникативная, учебная, развивающая, стимулирующая); принципы его проведения (организационные, принципы создания тренинговой среды и поведения участников); основные признаки тренинга (преднамеренное изменение личности, динамический характер развития личностно-профессиональных качеств); требования к организации и проведению акмеологического тренинга.

Ключевые слова: саморазвитие, акмеологический тренинг, преподаватель высшей школы.

О. Protsenko. ACMEOLOGICAL TRAINING IN PROSPECTIVE HIGHER EDUCATION TEACHER TRAINING

The author defines the concept of «acmeological training» as a ground for successful self-development of a prospective higher education teacher. The article regards acmeological training as one of acmeological technologies which serves to reveal the inner capacity, develop abilities and skills aimed at reaching high-level personal and professional development as well as professionalism. The author proves that acmeological trainings represent a form of active self-study methods, therefore, considering self-education, self-study, self-preparation, self-training as components of its content structure. The paper highlights the functions of acmeological trainings, namely educational, communicative, academic, developing, stimulating. Deliberate personality change and dynamic nature of personal and professional skills are classified as essential features of acmeological trainings. The acmeological training for a prospective specialist is based on the following methodological principles: subjectivity, activity, potentiality and actuality, modeling, operational and technological, feedback. The principles of sincerity, trust and privacy, the principle of the actual present are likewise applied. The acmeological training involves psychological impact owing to the integration of group and individual work methods. In the article the basic requirements for the organization of the acmeological training for future higher education teachers are defined. The article suggests basic requirements for trainers how to conduct and organize the acmeological training (to create an enabling environment during the training; to develop strategies of future higher education teachers self-study; modeling self-study methods).

Key words: self-development ; acmeological training ; higher education teacher.

Рецензенти

С. О. Сисоєва – д. п. н., проф., чл.-коресп. НАПН України,
Н. І. Мачинська – д. п. н., доцент

Стаття надійшла до редакції 01.11.15

Прийнято до друку 26.11.15